

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์
พื้นที่คุ้มครอง

ศักยภาพและข้อจำกัดของการจัดการร่วมในโครงการจัดการ
: กรมศึกษาเครือข่ายคณะกรรมการลุ่มน้ำ
แม่เตี๊ยะ-แม่แตะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวมัชฌิมา วชิระโพธิ์
ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

(การใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. สิริธินันท์ ประพุทธนิตสาร

บทคัดย่อ

งานศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแนวคิดและปฏิบัติการของโครงการจัดการพื้นที่คุ้มครองอย่างมีส่วนร่วมและวิเคราะห์ ประสิทธิภาพ ความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในเขตพื้นที่คุ้มครอง และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการใน 1) ด้านอุดมการณ์ความเชื่อ 2) ด้านนโยบาย 3) ด้านวัฒนธรรมองค์กรและความสัมพันธ์เชิงอำนาจของผู้มีส่วนได้เสีย (กลไก) ของโครงการจัดการพื้นที่คุ้มครองอย่างมีส่วนร่วม โดยทำการศึกษารวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและการจัดประชุมกลุ่มย่อยเป็นหลัก เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้

ผลการศึกษาพบว่า โครงการจัดการพื้นที่คุ้มครองอย่างมีส่วนร่วม จากหลักการและแนวทางปฏิบัติในการเข้าไปแก้ปัญหาข้อขัดแย้งในเรื่องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวในระบบนิเวศของพื้นที่คุ้มครองนั้นมีความเหมาะสมและเป็นรูปธรรมที่เกิดขึ้นได้จริงในพื้นที่ ทั้งนี้เพราะเป็นกระบวนการที่จะนำเอาปัญหาและความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียหลายฝ่ายมาพิจารณาาร่วมกัน เพื่อแสวงหาแนวทางที่เป็นไปได้มากที่สุดในการคุ้มครองและฟื้นฟูระบบนิเวศ พร้อมกับการทำให้ระบบผลิตและวิถีชีวิตของคนในพื้นที่มีความมั่นคงขึ้น

ปัจจัยที่มีส่วนต่อความสำเร็จมาจากการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์อันเป็นที่ยอมรับร่วมกันได้ของทุกฝ่าย แล้วทำการสร้างข้อตกลงอันเป็นที่ยอมรับร่วมกันคือแนวเขตป่า แนวเขตที่ทำกินและที่อยู่อาศัย รวมไปถึงการดำเนินกิจกรรมเพื่อทำให้ป่าได้รับการเฝ้าระวัง อนุรักษ์และฟื้นฟูร่วมกันที่ได้ทั้งระบบนิเวศและความยั่งยืนในวิถีชีวิตของชุมชน ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตามจะพบว่า แม้จะเป็นรูปธรรมที่เกิดขึ้นได้จริงหากแต่ยังพบปัญหาและอุปสรรคที่เป็นบทเรียนสำคัญและทำให้โครงการยังไม่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ นั่นก็

คือ ประเด็นปัญหาในพื้นที่ที่มีความซับซ้อนทั้งในแง่มิติของปัญหาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่หลากหลาย ฝ่าย ซึ่งสิ่งนี้ต้องการระบบการจัดการและการประสานงานที่ดีในทุกระดับ และทุกภาคีจะต้องแสดง เป้าหมายและกลยุทธ์รวมไปถึงการให้การสนับสนุนทั้งทางเทคนิค งบประมาณ ที่ชัดเจน ประเด็น สำคัญคือการปรับในด้านอุดมการณ์ความเชื่อ ด้านนโยบาย ด้านวัฒนธรรมองค์กร ของหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ให้ยืนอยู่บนฐานของวิสัยทัศน์และมีจุดมุ่งหมายของปฏิบัติการเดียวกัน ซึ่งอาจใช้เวลาและความพยายามให้เกิดผลสัมฤทธิ์มากขึ้น ซึ่งเป็นประเด็นท้าทายจากผลการศึกษาในการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่คุ้มครองอย่างมีส่วนร่วมต่อไปในอนาคต

The logo of Chiang Mai University is a circular emblem. In the center is a stylized elephant facing left, with a traditional Thai umbrella (parasol) above its head. The elephant is surrounded by a circular border containing the text 'CHIANG MAI UNIVERSITY 1964'. There are also decorative floral motifs on either side of the elephant.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title	Potentials and Limitations of Joint Management in Protected Area Project: A Case Study of Mae Tia-Mae Tae Watershed Committee Networks, Chom Thong District, Chiang Mai Province
Author	Miss Matchima Vachirapho
Degree	Master of Science
(	Sustainable Land Use and Natural Resource Management)
Thesis Advisor	Lecturer Dr. Sidthinat Prabuhanitisarn

ABSTRACT

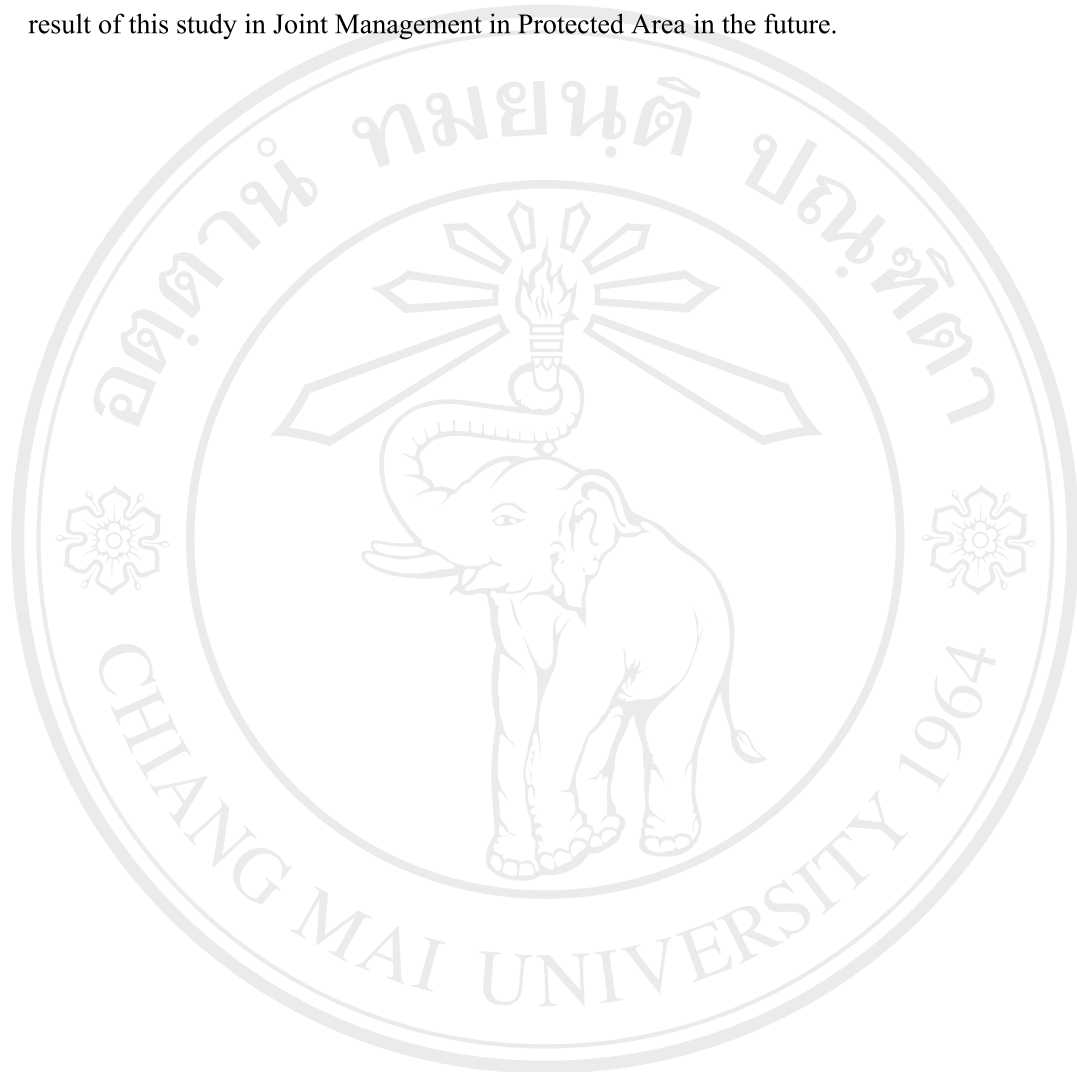
The objectives of this research are (1) to identify concept and practice of Joint Management in Protected Area and to analyze efficiency, succeed or failure of natural resource management in Protected Area and to find the factors which have the influence on succeed or failure of management 1) ideology and believes 2) policy 3) corporate culture and power relation of stakeholders (mechanism) of JoMPA. The methodologies of this research are; collecting secondary data from research document, stockholder's in-depth interview and focus group. Then, data analyzing based on the conceptual framework for answering the hypothesis of this study.

The research found that concept and practice of Joint Management in Protected Area can solve the natural resource use conflict problem especially, sensitive eco-system area of Protected Area which is suitable for and concrete in the area. Because these are process to solve the problem of stakeholder need to combine and consider together for finding the way to protect and revival eco-system and productivity of life way's local people have more security.

The main factor has the influencing on the succeed is event base which is acceptable among stakeholders and make an agreement; forest area, farming area and community. Addition to the activity, eye-watch, conserving and forest revival; the eco-system and sustainable community life way is better by the participatory of every stakeholder.

However, the concrete still has the problem that project can not achieve the goal in the complexity of the dimension of problem and multi-stakeholders which need efficient management and corporation in every level and every consortium must show their goal and strategy. Moreover, they must support the technician and empirical budget. The main issue is the adjustment of

ideology and believes, policy, corporative culture in each stakeholder base on the same concept and goal of practice, might use more time and try to efficiency. That is the challenging from the result of this study in Joint Management in Protected Area in the future.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved